

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

24.10.2017 року

м. Ужгород

№ 03-15/51-рк/к

ПАТ «Закарпатгаз»
вул. Погорелова, 2, м.Ужгород

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за результатами розгляду заяви Рожкової Г.І. (с. Тур'ї Ремети Перечинського р-ну) щодо неправомірних дій ПАТ «Закарпатгаз», пов'язаних з вимогою встановлення нового лічильника газу за кошти споживача взамін непридатного до експлуатації за результатами періодичної перевірки та у зв'язку з цим, проведеного дослідження,

встановила:

Публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» (надалі - ПАТ «Закарпатгаз») діє на підставі Статуту (нова редакція), затвердженого загальними зборами акціонерів від 28.03.2016 року (протокол № 20).

ПАТ «Закарпатгаз» є юридичною особою, веде самостійний баланс, має розрахункові рахунки в банківських установах, печатку зі своїм найменуванням та інші реквізити.

Юридична адреса: вул. Погорелова, 2, м. Ужгород.

Ідентифікаційний код - 05448610.

Відповідно до Статуту основними видами діяльності ПАТ «Закарпатгаз» є: здійснення підприємницької діяльності з транспортування природного і нафтового газу розподільними газопроводами, постачання природного газу за регульованим та нерегульованим тарифом, експлуатація газових мереж, споруд обладнання і приладів природного і зрідженого газу, постачання та реалізація зрідженого газу, його зберігання, будівництво газових мереж та споруд природного і скрапленого газу тощо.

ПАТ «Закарпатгаз» займається такими видами діяльності за КВЕД:

- 35.22 Розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи;
- 42.21 Будівництво трубопроводів.

Виходячи з вищезазначеного, ПАТ «Закарпатгаз» є суб'єктом господарювання в розумінні абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного

комітету України від 05.03.2002 № 349-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (надалі – Методика), досліджено ринок надання послуг з розподілу природного газу.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Суб'єктом господарювання щодо якого здійснюється визначення монопольного (домінуючого) становища є публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз».

Товарними межами ринку є ринок надання послуг з розподілу природного газу.

Географічними (територіальними) межами ринку надання послуг з розподілу природного газу є територія Закарпатської області.

Часовими межами ринку надання послуг з розподілу природного газу є 2016 рік та 9 місяців 2017 року.

Встановлення переліку споживачів.

Споживачами ринку надання послуг з розподілу природного газу є фізичні особи (населення), фізичні особи-підприємці та юридичні особи Закарпатської області.

Визначення потенційних конкурентів.

ПАТ «Закарпатгаз» здійснює діяльність з розподілу природного на підставі ліцензії, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (постанова НКРЕКП від 29.06.2017 №843).

Отже, внаслідок технологічних особливостей виробництва, публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» на ринку надання послуг з розподілу природного газу конкурентів не має і є єдиним в Закарпатській області.

Визначення частки суб'єкта господарювання на ринку.

Відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» за результатами діяльності 2016 року та 9 місяців 2017 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з розподілу природного газу у межах території розташування розподільних газопроводів, які перебувають в його експлуатації та утриманні в межах Закарпатської області з частками по 100,00 відсотків відповідно.

Взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу регулюються Кодексом газорозподільних систем, затвердженим постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494 та іншими нормативно-правовими актами.

Розподіл природного газу Рожковій Г.І. здійснюється на підставі Типового договору розподілу природного газу, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг 30.09.2015 № 2498, укладеного з ПАТ «Закарпатгаз» (заява-приєднання до умов договору розподілу природного газу/для споживача, що не є побутовим/ від 18.08.2017 № 1938).

18 серпня 2017 року представниками ПАТ «Закарпатгаз» демонтовано лічильник газу споживача Рожкової Г.І. G-4 №3129391 для проведення періодичної перевірки, про що складено акт про демонтаж лічильника газу для проведення перевірки № 024861.

04 вересня 2017 року ДП «Закарпаттястандартметрологія» за результатами перевірки було видано довідку № 163063 про те, що «лічильник не відповідає вимогам п.6.4.1: тріщина на пломбі – заглушці заводу виробника; пломба втратила свій колір і властивості, виробничий дефект».

ПАТ «Закарпатгаз» надіслано Рожковій Г.І. повідомлення про заміну лічильника після чергової перевірки без дати та номера, в якому зазначено: «18 серпня 2017 року представниками ПАТ «Закарпатгаз» було здійснено роботи по демонтажу лічильника для направлення його на чергову перевірку.

На час перевірки лічильника гачу Вам було встановлено технологічну вставку.

Проведення нарахувань за спожитий Вами газ при відсутності лічильника буде здійснюватись залежно від середньомісячного обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання (опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менш як шість місяців, відповідно до п.16-1 Правил надання населенню послуг з газопостачання (затверджених постановою КМУ №2246 від 09.12.1999р.).

Виробнича лабораторія ПАТ «Закарпатгаз» визнала Ваш лічильник Самгаз G4 №3129391 непридатним для подальшої експлуатації. Протокол повірки додається.

Просимо непридатний лічильник замінити на новий в 5-ти денний термін.

Новий лічильник повинен бути закуплений в ПАТ «Закарпатгаз», якщо в інших торгових точках то пройти державну повірку в ПАТ «Закарпатгаз» /пряма мова/ (Рис. 1).

ПОВІДОМЛЕННЯ
про заміну лічильника після чергової повірки

Ремети Н.С. с. Тур'ї
(П.І.П. Споживача, адреса споживання газу)

18. вересня 2017р. представниками ПАТ «Закарпатгаз» було здійснено роботи по демонтажу лічильника для направлення його на чергову повірку.

На час повірки лічильника газу Вам було встановлено технологічну вставку. Проведення нарахувань за спожитий Вами газ при відсутності лічильника буде здійснюватись залежно від середньомісячного обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання (опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менш як шість місяців, відповідно до п.16-1 Правил надання населенню послуг з газопостачання (затверджених постановою КМУ №2246 від 09.12.99р.).

Виробнича лабораторія ПАТ «Закарпатгаз» визнала Ваш лічильник *Самгаз G4 №3129391 2016р* непридатним для подальшої експлуатації. Протокол повірки додається.

Просимо непридатний лічильник замінити на новий в 5-ти денний термін.

Новий лічильник повинен бути закуплений в ПАТ «Закарпатгаз», якщо в інших торгових точках то пройти державну повірку в ПАТ «Закарпатгаз»

Представник
ПАТ «Закарпатгаз» *Гу* (П.І.П., посада) *22.09.2017*

сигнатур *отримав:* *Дмит*

Рис. 1

Аналогічного змісту повідомлення про заміну лічильників після чергової повірки, без дати та номера, були надіслані споживачам с. Тур'ї Ремети Перечинського р-ну: Брень Н.С., Королю Я.П., Белею Г.І., Солонуву С.М., Скубеничу І.І., Кучак В.М., Колбасовській М.Ю., Лаб'як О.М., Белею О.М., Кучак В.В. (Рис. 2, 3, 4).

ПОВІДОМЛЕННЯ
про заміну лічильника після чергової повірки

Бешей Т. Д. с. М. Рівненська обл. Заславський район
(П.І.П. Споживача, адреса споживання газу)

04 вересня 2016р. представниками ПАТ «Закарпатгаз» було здійснено роботи по демонтажу лічильника для направлення його на чергову повірку.

На час повірки лічильника газу Вам було встановлено технологічну вставку. Проведення нарахувань за спожитий Вами газ при відсутності лічильника буде здійснюватись залежно від середньомісячного обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання (опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менше як шість місяців, відповідно до п.16-1 Правил надання населенню послуг з газопостачання (затверджених постановою КМУ №2246 від 09.12.99р.).

Виробнича лабораторія ПАТ «Закарпатгаз» визнала Ваш лічильник Самсон 94 W 29794 4R 2008р непридатним для подальшої експлуатації. Протокол повірки додається.

Просимо непридатний лічильник замінити на новий в 5-ти денний термін. Новий лічильник повинен бути закуплений в ПАТ «Закарпатгазі», якщо в інших торгових точках то пройти державну повірку в ПАТ «Закарпатгазі»

Представник ПАТ «Закарпатгаз» _____ (П.І.П., посада)

Вішвант отримав: _____

Рис.2

ПОВІДОМЛЕННЯ
про заміну лічильника після чергової повірки

Король І. П. с. М. Рівненська обл. Заславський район
(П.І.П. Споживача, адреса споживання газу)

03 вересня 2016р. представниками ПАТ «Закарпатгаз» було здійснено роботи по демонтажу лічильника для направлення його на чергову повірку.

На час повірки лічильника газу Вам було встановлено технологічну вставку. Проведення нарахувань за спожитий Вами газ при відсутності лічильника буде здійснюватись залежно від середньомісячного обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання (опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менше як шість місяців, відповідно до п.16-1 Правил надання населенню послуг з газопостачання (затверджених постановою КМУ №2246 від 09.12.99р.).

Виробнича лабораторія ПАТ «Закарпатгаз» визнала Ваш лічильник Самсон 94 W 2961415 2008р непридатним для подальшої експлуатації. Протокол повірки додається.

Просимо непридатний лічильник замінити на новий в 5-ти денний термін. Новий лічильник повинен бути закуплений в ПАТ «Закарпатгазі», якщо в інших торгових точках то пройти державну повірку в ПАТ «Закарпатгазі»

Представник ПАТ «Закарпатгаз» _____ (П.І.П., посада)

Вішвант отримав: _____

Рис. 3

ПОВІДОМЛЕННЯ
про заміну лічильника після чергової повірки

Бренос Н.С. *с. М. Ресурс* *вул. Рубченка, 41*
(П.І.П. Споживача, адреса споживача газу)

«13» червня» 2018р. представниками ПАТ «Закарпатгаз» було здійснено роботи по демонтажу лічильника для направлення його на чергову повірку.

На час повірки лічильника газу Вам було встановлено технологічну вставку. Проведення нарахувань за спожитий Вами газ при відсутності лічильника буде здійснюватись залежно від середньомісячного обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання (опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менше як шість місяців, відповідно до п.16-1 Правил надання населенню послуг з газопостачання (затверджених постановою КМУ №2246 від 09.12.99р.).

Виробнича лабораторія ПАТ «Закарпатгаз» визнала Ваш лічильник *Саміт 64* *№ 2223804 2008* непридатним для подальшої експлуатації. Протокол повірки додається.

Просимо непридатний лічильник замінити на новий в 5-ти денний термін.

Новий лічильник повинен бути закуплений в ПАТ «Закарпатгазі», якщо в інших торгових точках то пройти державну повірку в ПАТ «Закарпатгазі»

Представник
ПАТ «Закарпатгаз» *Л.М.* (П.І.П., посада)

Вітальна Степанівна *Н.С.*

Рис. 4

Згідно з пунктом 17 частини 1 статті 1 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» (далі - Закон), періодична повірка засобів вимірювальної техніки – повірка, що проводиться протягом періоду експлуатації засобів вимірювальної техніки через встановлений проміжок часу (міжповірочний інтервал).

Відповідно до статті 17 цього Закону, законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, підлягають періодичній повірці та повірці після ремонту.

Періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиті для побутових потреб електричну енергію і газ), що є власністю фізичних осіб, спільною власністю співвласників багатоквартирного будинку, здійснюються за рахунок суб'єктів господарювання, що надають послуги з електро- і газопостачання, якщо інше не встановлено договором, укладеним відповідно до законів, що регулюють відносини у сферах електроенергетики та газопостачання.

Відповідальність за своєчасність проведення періодичної повірки, обслуговування та ремонту (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиті для побутових потреб електричну енергію і газ), що є власністю фізичних осіб, спільною власністю співвласників багатоквартирного будинку, покладається на суб'єктів господарювання, що надають послуги з електро- і газопостачання.

Періодична повірка засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиті електричну енергію і газ) проводиться за рахунок тарифів на електро- і газопостачання або за рахунок постачальника

послуг комерційного обліку.

Порядок подання таких засобів на періодичну повірку, обслуговування та ремонт, а також порядок оплати за періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Процедуру подання засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиті для побутових потреб електричну і теплову енергію, газ і воду), що є власністю фізичних осіб (далі - засоби вимірювальної техніки), на періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) визначено Порядком подання засобів вимірювальної техніки на періодичну повірку, обслуговування та ремонт, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08.07.2015 № 474 (надалі – Порядок).

Згідно з пунктом 6 Порядку, періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобу вимірювальної техніки (надалі – ЗВТ) здійснюються за рахунок виконавців.

При цьому пунктом 11 Порядку встановлено, що на час проведення періодичної повірки або ремонту засобу вимірювальної техніки виконавець встановлює тимчасовий засіб вимірювальної техніки.

Відповідно до глави 8 розділу X Кодексу газорозподільних систем, періодична повірка (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж, технічне обслуговування та пов'язаний з такою повіркою ремонт) лічильників газу, які встановлені для розрахунків за спожитий природний газ побутовими споживачами (населенням) для їх побутових потреб, здійснюється за рахунок Оператора ГРМ, незалежно від того, чи є він власником ЗВТ.

На період зняття лічильника газу для проведення періодичної повірки Оператор ГРМ встановлює лічильники газу з обмінного фонду. При цьому:

1) якщо знятий лічильник газу належав Оператору ГРМ, встановлений на його місце лічильник газу з обмінного фонду Оператора ГРМ стає розрахунковим, що оформлюється відповідним актом, та надалі розрахунки зі споживачем здійснюються згідно з його показаннями;

2) якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, пройшов періодичну повірку, що підтверджується відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності, Оператор ГРМ зобов'язаний встановити його замість тимчасово встановленого лічильника газу з обмінного фонду протягом двох місяців з дати його зняття;

3) якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, визнаний відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності непридатним до подальшої експлуатації, рішення про доцільність його ремонту приймає Оператор ГРМ, ураховуючи технічні та економічні чинники. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про доцільність ремонту Оператор ГРМ зобов'язаний встановити відремонтований лічильник газу побутового споживача замість тимчасово встановленого лічильника газу з обмінного фонду протягом двох місяців з дати його зняття. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про недоцільність проведення ремонту лічильника газу Оператор ГРМ зобов'язаний протягом п'ятнадцяти робочих днів після результатів проведення періодичної повірки (але не пізніше двомісячного строку після зняття лічильника газу на періодичну повірку) безкоштовно встановити власний розрахунковий лічильник газу (типорозміром не більше лічильника газу побутового споживача) для подальших комерційних розрахунків і в цей самий строк повернути побутовому споживачу його лічильник газу та письмово повідомити споживача про результати проведення періодичної повірки і прийняте рішення щодо недоцільності ремонту лічильника газу. У такому разі побутовий споживач не може відмовитись від встановлення лічильника газу Оператора ГРМ.

У разі якщо на період зняття лічильника газу на періодичну повірку неможливо встановити інший, розрахунки зі споживачем здійснюються залежно від середньомісячного (середньодобового) обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання

(опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менше шести місяців. При цьому:

1) якщо знятий на періодичну повірку лічильник газу перебуває у власності Оператора ГРМ, Оператор ГРМ зобов'язаний протягом двомісячного строку з дати зняття лічильника за власний рахунок забезпечити встановлення розрахункового лічильника газу на місце знятого лічильника газу;

2) якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, пройшов періодичну повірку, що підтверджується відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності, Оператор ГРМ зобов'язаний встановити його протягом двох місяців з дати його зняття;

3) якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, визнаний відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності непридатним до подальшої експлуатації, рішення про доцільність його ремонту приймає Оператор ГРМ, враховуючи технічні та економічні чинники. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про доцільність ремонту Оператор ГРМ зобов'язаний встановити відремонтований лічильник газу побутового споживача протягом двох місяців з дати його зняття. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про недоцільність проведення ремонту лічильника газу Оператор ГРМ зобов'язаний протягом п'ятнадцяти робочих днів після результатів проведення періодичної повірки (але не пізніше двомісячного строку після зняття лічильника газу на періодичну повірку) безкоштовно встановити власний розрахунковий лічильник газу (аналогічного типорозміру) для подальших комерційних розрахунків і в цей самий строк повернути побутовому споживачу його лічильник газу та письмово повідомити споживача про результати проведення періодичної повірки і прийняте рішення щодо недоцільності ремонту лічильника газу. У такому разі побутовий споживач не може відмовитись від встановлення лічильника газу Оператора ГРМ.

Отже, у разі визнання лічильника газу відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності непридатним до подальшої експлуатації після проведення його періодичної повірки, ремонт такого лічильника газу або встановлення нового лічильника газу має здійснюватись за рахунок Оператора ГРМ (ПАТ «Закарпатгаз»).

Вимоги ПАТ «Закарпатгаз» щодо заміни у 5-ти денний термін непридатних лічильників газу на нові за рахунок споживачів суперечать Кодексу газорозподільних систем.

Підтверджуючих документів щодо неможливості проведення ремонту лічильників газу споживачів Рожкової Г.І, Бреньо Н.С., Короля Я.П., Белея Г.І., Солонова С.М., Скубенича І.І., Кучак В.М., Колбасовської М.Ю., Лаб'як О.М., Белея О.М., Кучак В.В. ПАТ «Закарпатгаз», не надано.

В ході окремо проведеного дослідження, яке стосується питань, пов'язаних із заміною засобів обліку газу за результатами періодичної повірки визнаних непридатними до експлуатації, встановлено наступне.

ПАТ «Закарпатгаз» протягом січня-вересня 2017 року було повірено 15 222 лічильники газу, з них 7 147 за результатами повірки визнано непридатними до подальшої експлуатації, 478 лічильників газу було відремонтовано.

Кількість встановлених лічильників газу побутовим споживачам, лічильники яких за результатами періодичної повірки визнано непридатними до експлуатації протягом січня-вересня 2017 року становила:

- за рахунок коштів ПАТ «Закарпатгаз» - 461;

- за рахунок коштів побутових споживачів – 4931.

Таким чином, дії публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» щодо вимог встановлення споживачами за свої кошти нових лічильників газу взамін лічильників газу, визнаних непридатними до експлуатації за результатами проведеної періодичної повірки, що суперечить Кодексу газорозподільних систем, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист

економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На підставі викладеного та керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» абзацом 7 пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001. № 32-р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, з метою запобігання порушень законодавства про захист економічної конкуренції адміністративна колегія територіального відділення,

р е к о м е н д у є :

1. Публічному акціонерному товариству по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» (ідентифікаційний код - 05448610) припинити дії, які містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання.

Відповідно до частини 2 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи посадовими особами, яким вони надані.

Згідно з частиною 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова колегії _____

П. Калинич